

opusdei.org

“Caritas in veritate”, nova encíclica de Benet XVI

La Santa Seu fa pública la carta encíclica "Caritas in veritate" escrita pel Papa Benet XVI sobre el desenvolupament humà integral en la caritat i en la veritat. La nova encíclica del Sant Pare es va presentar el passat dimarts 7 de juliol.

05/08/2009

L'Encíclica, publicada avui, consta d'una introducció, sis capítols i una

conclusió i està datada el 29 de juny de 2009, solemnitat de Sant Pere i Sant Pau.

"En la Introducció, el Papa recorda que la caritat és "la via mestra de la doctrina social de l'Església". D'altra banda, donat el "risc de ser mal entesa o exclosa de l'ètica viscuda" adverteix que "un cristianisme de caritat sense veritat es pot confondre fàcilment amb una reserva de bons sentiments, de profit per a la convivència social, però marginals".

"El desenvolupament (...) necessita aquesta veritat", escriu Benet XVI i analitza "dos criteris orientadors de l'acció moral: la justícia i el bé comú. (...) Tot cristià està cridat a aquesta caritat, segons la seva vocació i les seves possibilitats d'incidir en la polis. Aquesta és la via institucional del viure social".

El primer capítol està dedicat al "Missatge de la "Populorum

progressio" de Pau VI que "va reafirmar la importància imprescindible de l'Evangeli per a la construcció de la societat segons la llibertat i la justícia". "La fe cristiana -escriu Benet XVI- s'ocupa del desenvolupament no recolzant-se en privilegis o posicions de poder (...) sinó solament en Crist". El pontífex evidencia que "les causes del subdesenvolupament no són principalment d'ordre material". Estan sobretot en la voluntat, el pensament i encara més "en la manca de fraternitat entre els homes i els pobles".

"El desenvolupament humà en el nostre temps" és el tema del segon capítol. "L'objectiu exclusiu del benefici, quan és obtingut malament i sense el bé comú com a fi últim -reitera el Papa- corre el risc de destruir riquesa i crear pobresa". I enumera algunes distorsions del desenvolupament: una activitat

financera "en bona part especulativa", els fluxos migratoris "freqüentment provocats i després no gestionats adequadament o l'explotació sense regles dels recursos de la terra". Enfront d'aquests problemes lligats entre si, el Papa invoca "una nova síntesi humanista", constatant després que "el quadre del desenvolupament es desplega en una munió d'àmbits: (...) creix la riquesa mundial en termes absoluts, però augmenten també les desigualtats (...) i neixen noves pobreses".

"En el plànol cultural -prossegueix- (...) les possibilitats d'interacció" han donat lloc a "noves perspectives de diàleg", (...) però hi ha un doble risc". En primer lloc "un eclecticisme cultural" on les cultures es consideren "substancialment equivalents". El perill oposat és el de "rebaixar la cultura i homologar els (...) estils de vida". Benet XVI recorda

"l'escàndol de la fam" i reclama "una equànime reforma agrària en els països en desenvolupament".

Així mateix, el pontífex evidencia que el respecte per la vida "de cap manera no pot separar-se de les qüestions relacionades amb el desenvolupament dels pobles" i afirma que "quan una societat s'encamina cap a la negació i la supressió de la vida acaba per no trobar la motivació ni l'energia necessàries per a esforçar-se en el servei del veritable bé de l'home".

Un altre aspecte lligat al desenvolupament és el "dret a la llibertat religiosa. La violència - escriu el Papa-, frena el desenvolupament autèntic" i això "s'esdevé especialment en el terrorisme d'inspiració fonamentalista".

"Fraternitat, desenvolupament econòmic i societat civil" és el tema

del tercer capítol, que s'obre amb un elogi de l'experiència de la gratuïtat, sovint no reconeguda, "a causa d'una visió de l'existència que anteposa a tot la productivitat i la utilitat. (...) El desenvolupament, (...) si vol ser autènticament humà, necessita en canvi donar espai al principi de gratuïtat", i puix que la lògica mercantil es refereix al mercat, aquest ha d'estar "ordenat a la consecució del bé comú, que és responsabilitat sobretot de la comunitat política".

Reprenent l'encíclica "Centèsims annus" assenyala "la necessitat d'un sistema basat en tres instàncies: el mercat, l'Estat i la societat civil" i confia en "una civilització de l'economia". Calen "formes d'economia solidària" i "tant el mercat com la política necessiten persones obertes al do recíproc".

El capítol es tanca amb una nova valoració del fenomen de la globalització, que no s'ha d'entendre solament com "un procés socioeconòmic". (...) La globalització necessita "una orientació cultural personalista i comunitària oberta a la transcendència (...) i capaç de corregir les seves disfuncions".

En el quart capítol, l'encíclica tracta el tema del "Desenvolupament dels pobles, drets i deures, i medi ambient". "Govern i organismes internacionals -es llegeix- no poden oblidar "l'objectivitat i la indisponibilitat" dels drets. Referent a això, es deté en les "problemàtiques relacionades amb el creixement demogràfic".

Reafirma que la sexualitat no es pot "reduir a un mer fet hedonístic i lúdic". Els Estats, escriu, "estan cridats a realitzar polítiques que

promoguín la centralitat de la família".

"L'economia -afirma una vegada més- té necessitat de l'ètica per al seu correcte funcionament; no de qualsevol ètica sinó d'una ètica amiga de la persona". La mateixa centralitat de la persona, escriu, ha de ser el principi guia "en les intervencions per al desenvolupament" de la cooperació internacional. (...) Els organismes internacionals -exhorta el Papa-haurien d'interrogar-se sobre l'eficàcia real dels seus aparells burocràtics", "amb freqüència molt costosos".

El sant Pare es refereix més endavant a les problemàtiques energètiques. "L'acaparament dels recursos" per part d'Estats i grups de poder -denuncia- constitueixen "un greu impediment per al desenvolupament dels països

pobres". (...) "Les societats tecnològicament avançades -afegeix- poden i han de disminuir la pròpia necessitat energètica", mentre ha d'"avançar la investigació sobre energies alternatives".

"La col·laboració de la família humana" és el cor del cinquè capítol, en el qual Benet XVI remarca que "el desenvolupament dels pobles depèn sobretot del reconeixement de ser una sola família". Per aquest motiu, es llegeix, la religió cristiana pot contribuir al desenvolupament "solament si Déu troba un lloc també en l'esfera pública".

El Papa fa referència al principi de subsidiarietat, que ofereix una ajuda a la persona "a través de l'autonomia dels cossos intermedis". La subsidiarietat, explica, "és l'antídot més eficaç contra tota forma de assistencialisme paternalista" i és

més adequada per a humanitzar la globalització".

Així mateix, Benet XVI exhorta els Estats rics a "destinar majors quotes" del producte intern brut per al desenvolupament, respectant els compromisos adquirits. I augura un major accés a l'educació i, encara més, a la "formació completa de la persona" afirmant que, cedint al relativisme, aquesta esdevé més pobre. Un exemple, escriu, és el del fenomen pervers del turisme sexual. "És dolorós constatar -observa- que es desenvolupa amb freqüència amb l'aval dels governs locals".

El Papa afronta a continuació el fenomen "històric" de les migracions. "Tot emigrant, afirma, "és una persona humana" que "posseeix drets que han de ser respectats per tothom i en tota situació".

El darrer paràgraf del capítol el Papa el dedica "a l'urgent reforma" de

l'ONU i "de l'arquitectura econòmica i financera internacional". És urgent "la presència d'una veritable Autoritat política mundial" (...) que gaudeixi de "poder efectiu".

El sisè i últim capítol està centrat en el tema del "Desenvolupament dels pobles i la tècnica". El Papa posa fa un toc d'alerta davant la "pretensió prometeica" segons la qual "la humanitat creu que es pot recrear valent-se dels 'prodigis' de la tecnologia". La tècnica, subratlla, no pot tenir una "llibertat absoluta".

El camp primari "de la lluita cultural entre l'absolutisme de la tecnicitat i la responsabilitat moral de l'home és avui el de la bioètica", explica el Papa, i afegeix: "La raó sense la fe està destinada a perdre's en la il·lusió de la pròpia omnipotència". La qüestió social es converteix en "qüestió antropològica". La investigació amb embrions, la

clonació, lamenta el Pontífex, "són promogudes per la cultura actual", que "creu haver desvelat tot misteri". El Papa tem "una planificació eugenèsica sistemàtica dels naixements".

En la Conclusió de l'encíclica, el Papa remarca que el desenvolupament "necessita cristians amb els braços elevats cap a Déu en gest d'oració", d'"amor i de perdó, de renúncia a un mateix, d'acollida al proïsme, de justícia i de pau".

PDF: Caritas in veritate

Agència Flama